

**תיאוריית הקצוות
של הקשת הפוליטית**
עמ' 3

גיליון 36 / 14 בספטמבר 2022

המשותפת - התשובה לגזענות

ובמליאה, כווננו תמיד לטובת החברה בכלל, ולטובת החברה הערבית הסובלת מאפליה בפרט. בכך מונחת משמעותה האמיתית של ההשתתפות במשחק הפוליטי. השפעה פוליטית נמדדת באופן בו משתמשים הנציגים בכלים הפרלמנטריים העומדים לרשותם כדי לקדם יישום עקרונות. לא נכנע ולא נוותר על עקרונותינו למען הבטחות סרק לפירורים.

"לעולם לא נמכור בזול את המלצתנו על המועמד הראוי לראשות הממשלה, ובוודאי שלא נעשה זאת בתמורה להבטחות ריקות מתוכן. מועמד שירצה לזכות בהמלצתנו יצטרך לעמוד בדרישות הפוליטיות שנציב. כך נראית השפעה פוליטית אמיתית ובלתי מתנצלת", הדגיש.

בהמשך ציין ח"כ כסיף: "נמשיך בדרכנו הפוליטית ולא נהיה כפופים אלא לצו מצפוננו ולציבור שבחר בנו. לא נהיה כלי משחק בידי המפלגות הציוניות ושרי הממשלה. נפעל רק במטרה להשיג שלום, שוויון וצדק חברתי!".

במערכת הבחירות הנוכחית יפקדו פעילי הרשימה המשותפת משפחות, יווחחו עם תושבים ויערכו אירועים ציבוריים רבים. המטרה: לחזק את מעמדה המוביל של המשותפת כחלופה האמינה לגזענות ולכיבוש.

הרשימה המשותפת תתמודד בבחירות לכנסת ה-25 שיתקיימו ב-1 בנובמבר. בסוף השבוע שעבר חתמו חד"ש ובל"ד על הסכם לריצה משותפת במשרדי סניף מק"י בנצרת (ר' עמוד 4). השבוע (14.9) הצטרף המרכיב השלישי ברשימה המשותפת, מפלגת תע"ל ברשות ח"כ אחמד טיבי. זאת, לקראת המועד האחרון להגשת הרשימות - ביום חמישי הקרוב (15.9) בחצות.

ח"כ עופר כסיף (חד"ש - הרשימה המשותפת) הדגיש באירוע כי התמיכה במשותפת היא "צו השעה במאבק נגד סכנות הפשיעה המשתוללת, הפשיזם, המשך הכיבוש ויוקר המחיה הגואה".

ח"כ כסיף התחייב כי "המשותפת תמשיך לפעול כסיעה פוליטית משפיעה ועצמאית, בדיוק כפי שנהגה בכנסת ה-24. במהלך הקדנציה האחרונה, בלטו חברי וחברות הרשימה המשותפת כח"כים הפעילים ביותר בקרב כלל סיעות הבית, והצטיינו לפי מדד פרלמנטרי".

עוד הדגיש כסיף, כי "את הישגיה הרבים הצליחה המשותפת לקצור ללא כל ויתור על עקרונותיה. היא המשיכה להיות הכוח היחיד שפעל ללא פשרה למען שוויון אמיתי עבור כלל האזרחים. המדיניות שקידמה הרשימה המשותפת, כמו גם פעילותה בוועדות

מכתבים למערכת

שנה לפטירתה של ביאטה

קלר-זילברסמיט

חלפה שנה מאז הבוקר הנורא בו נפרדתי לנצח מאשתי האהובה ופעילת השלום המסורה ביאטה. כך, בן לילה, באו לקצם שלושים וחמש שנות נישואים מאושרים ומוצלחים. ידעתי שהמחר שגובה האושר נושא כאב גדול ברגע בו הוא מתחלף בייגון.

השנה הייתה קשה וכואבת. עברתי אותה בהצלחה, במיוחד הודות לסיוע ולתמיכה נדיבה שקיבלתי מחברים ובני משפחה רבים. אני אסיר תודה לכל אלה שתמכו וממשיכים לתמוך בי. ביכולתי להגיד כי הצלחתי להגיע לנקודת איזון וכי התחלתי חיים חדשים, למרות שאמשיך להתאבל על ביאטה עוד זמן רב (ככל הנראה, עד סוף חיי).

לפני שנה מנע מאיתנו משבר הקורונה לקיים מפגש אבל, ונאלצנו להסתפק במפגש וירטואלי בזום. השנה נקיים אירוע לזכרה של ביאטה: במוצאי שבת הקרוב, 17.9, בשעה 20:00 בבית ציוני אמריקה בת"א. החלטנו שלא לקיים את המפגש ביום השנה לפטירתה, אלא סמוך ליום הולדתה ה-80.

בנותיה של ביאטה, עליזה וידידה, יגיעו לארץ מהולנד כדי להשתתף באירוע. נביא למקום את הפסנתר הנייד של ביאטה, שסיפק לה נחת רבה בתקופה האחרונה בחייה. ידידה ובן דודי בועז ינגנו עליו קטעי מוזיקה. אשמח לפגוש במוצאי שבת את אלה שהכירו והוקירו את ביאטה, וגם את אלה הרוצים לעמוד לצדי ביום חשוב וקשה זה.

אדם קלר, חולון

מהרצל ועד הרב מאיר כהנא

לאחרונה מלאו ל"קונגרס הציוני העולמי הראשון" 125 שנים. לכבוד המאורע, ערכה ההסתדרות הציונית העולמית כנס בהשתתפות כ-1,400 מוזמנים בבאזל. עוד נערכה "ועידת האימפקט לזימות חברתית-כלכלית", בהשתתפות 125 בעלי הון שהוגדרו כ"זימים מובילים מתעשיית ההייטק, אשר נבחרו בקפידה מתוך אלפי מועמדויות ובקשות". עוד נערך אירוע מיוחד בהשתתפות נשיא המדינה יצחק הרצוג, אשר דקלם בנאומו מגוון קלישאות חבוטות מן הלקסיקון הציוני.

הרצל השתתף בקונגרס הציוני הראשון ב-1897. על פי ספרו של עמוס אילון "הרצל", מייסד התנועה הציונית היה "יהודי הבלתי יהודי ביותר" שנראה בין באי הקונגרס. כך כתב הרצל ביומנו: "את הקרקעות בחבלי הארץ הנמסרים לנו עלינו להוציא לאט לאט מידי בעליהם. את האוכלוסים העניים משתדלים אנו להעביד בלי רעש מבחוח לגדול..."

רעיון הטרנספר מ"רצון" ומ"אונס" גרף הסכמה מרוב המנהיגים הציונים מאז ועד לימינו: דוד בן-גוריון, משה שרת, מנחם אוסישקין, אביגדור יעקובסון, ברל כצנלסון, יוסף ויצן, השל פרבשטיין, שלמה זלמן שרגא, רחבעם זאבי, הרב כהנא ותלמידיו ועוד. רעיון הטרנספר אמנם נולד בסוף המאה ה-19, אך נותר חי, נושם ובוועט יותר מאי פעם במאה הנוכחית.

דן יהב, ת"א-יפו

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

תקדים: מועמד הציונות הדתית עתר נגד עצמו

"סיפור כזה לא קורה בכל יום. מועמד לכנסת מטעם הציונות הדתית, צבי סוכות, הגיש עתירה ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית בטענה כי מופצים נגדו מסרונים מכפשיים באופן אנונימי על מנת לפגוע בסיכוייו להיבחר בפריימריז של הציונות הדתית. יו"ר ועדת הבחירות השופט יצחק עמית אליו הופנתה העתירה, הוציא צו לחברות הסלולר על מנת שיחשפו האם הן שלחו את המסרונים המדוברים. חברת טלור-019 אישרה כי שלושה מסרונים נשלחו על ידה, ולאור הוראת השופט עמית, גילתה כי המסרונים הוזמנו על ידי יוסי שינובר מחברת שינובר גרופ. החברה טוענת כי שלושה מהמסרונים אמנם נשלחו מיוזמתה, אך זאת על מנת לתמוך בעותר, ובידיעתו של העותר, וכי אין לקוח נוסף אשר זהותו עלומה ועומד מאחורי המיזם".

אבישי גרינצ'יג, "גלובס", 31.8

מרקסיסט ליום אחד

"אין דרך לחזור מחופשת קיץ בניו יורק מבלי להיות מרקסיסט. כיף להיות תייר במנהטן. כמו שאמר איתן סטיבה: 'אני ממליץ על החוויה למי שיכול להרשות לעצמו'. האוכל טעים, הנופים יפים, הביילויים מאווררים, אבל מתחת נמצאת מציאות מחרידה. מערכת תחבורה ענקית משנעת מדי יום מיליוני אנשים לאי קטן של תושבים עשירים ותיירים אמידים. אלה משלמים על בריוש ארבעה דולר לחתיכה, אלה שוטפים את הכלים בשכר מינימום; אלה חיים בעושר דמיוני ואלה לא גומרים את החודש. עיר שבה ההכנסה החציונית – לא הממוצעת, החציונית – היא 41 אלף דולר, ושכר ממוצע לדירת חדר שינה אחד בברונקס הוא 20 אלף דולר בשנה".

חיים לוינסון, "הארץ", 2.9

על מה הוא מליץ? ממילא לא יגיע לכנסת

"יממה לאחר ההכרזה על הקמת מפלגה חדשה, יושב ראש מפלגת 'חופש כלכלי', חבר הכנסת אביר קארה, הצהיר כי לא ישב עם הרשימה המשותפת באותה ממשלה. 'אשב בכל ממשלה שתיתן לי לטפל בכלכלה', הבהיר קארה. 'ישבתי בממשלה שלא היה לי בה נוח, חלק מהימים הייתי צריך לקום עם גלולה ולעבור את היום'. לשאלה האם אמירתו כוללת גם את המשותפת, הגיב קארה: 'זה לא. המשותפת היא מפלגה של תומכי טרור, אשב עם כל מפלגה שמכירה במדינה יהודית'".

"ערוץ 7", 5.9

המלכה מתה, הבזבז נמשך

"יש לא מעט בריטים שמאסו במונרכיה. הם משוכנעים שהמשפחה המלוכתית איננה אלא חבורה של טפילים שחיים את חייהם השעוררייתיים, הבזבזניים, המיותרים".

נחום ברנע, "ידיעות אחרונות", 9.9

בן גביר: "סמוטריץ' ואני הצלנו את נתניהו, עבאס קו אדום"

תיאוריית שני הקצוות של הקשת הפוליטית

עודה בשאראת הגיב לשיחה וכתב ("הארץ", 7.9): "רומש מתרצת את הזמנת בן גביר בהבטחה כי ח"כ עודה יוזמן גם הוא לבית הספר. אני תוהה מה פשר ההשוואה. הראשון מטיף לטוהר הגזע, והשני מקדם שוויון. הראשון קורא לגרש את השני (כמו גם את ח"כ אחמד טיבי וח"כ עופר כסיף), אך עבור מנהלת תיכון בליך שניהם חולקים אותה מדרגה. כולם שווים בפניה. הילד המוכה והילד המכה אחד הם".

מעבר לדף המסרים שמנסחים הפרסומאים, חשוב לציין כי "תיאוריית שני הקצוות" ממלאת תפקיד חשוב גם בהגדרת המרכז הפוליטי הציוני. מה מרכיב את ה"מרכז"? כל מה שנמצא בין שני הקצוות. מה התוכן האידיאולוגי והערכי של אותו "מרכז"? "שלילת הקיצונים משני הצדדים" בשם "הממלכתיות". אין זה מקרה כי "כחול-לבן" הפכה ל"רשימה הממלכתית" לאחר האיחוד עם רשימתו של איש הימין גדעון סער.

בשבוע שעבר (6.9) הצהיר שר הביטחון גנץ באירוע פתיחת הקמפיין של מפלגתו: "בבחירות הקרובות אני מתכוון להתמודד על ראשות הממשלה. ארכיב ממשלת אחדות יציבה וממלכתית שאינה נשענת על הקצוות". "האפשרות היחידה להנהגה שתצליח לבצע חבירות פוליטיות הכרחיות – היא המחנה הממלכתי", הדגיש.

לכאורה זה מרכז ללא עקרונות

האם ה"ממלכתיות" מרוקנת מתוכן? ההפך הוא הנכון – היא דוגלת בשמירה על המצב הקיים בכל מחיר. המשך הכיבוש ("תוך צמצום החיכוך"), דבקות בקפיטליזם הניאו-ליברלי ("תוך דאגה לחלשים"), חיזוק העליונות היהודית ושלילת השוויון (הרי "ישראל היא יהודית ודמוקרטית"). כל אלה מרכיבים את הקונצנזוס הציוני שסביבו ניתן לאסוף את רוב המפלגות המתמודדות בבחירות הקרובות. "תיאוריית שני הקצוות" היא ניסיון לשכנע את ציבור הבוחרים (בייחוד זה היהודי) בכך שאין אלטרנטיבה. נציגיה סבורים כי מה שהיה הוא שיהיה, תוך התעלמות בוטה ממה שצודק. "תיאוריית שני הקצוות" היא מלחמה פוליטית בשמאל, המשתמשת באמצעים חמקמקים. בינתיים, בעלי ההון סופרים את המיליארדים כל הדרך אל הבנק.

אפרים דויד

לקראת הבחירות הקרובות מופצת תיאוריה חדשה: "תיאוריית שני הקצוות של הקשת הפוליטית". קרי: ההשוואה בין הרשימה המשותפת לבין מפלגתו הגזענית של ח"כ איתמר בן-גביר – הציונות הדתית. במהדורות החדשות חוזרים חברי כנסת שוב ושוב על האמירה: "אנו מתנגדים (או מתנגדות) לכל שיתוף פעולה עם קיצונים משני הצדדים". התבטאות זו פופולרית בעיקר בקרב מרכיבי שתי המפלגות הגדולות בממשלת לפיד – "יש עתיד" בהנהגת ראש הממשלה ו"המחנה הממלכתי" בהנהגת הגנרל בני גנץ. ההשוואה המופרכת לא נולדה אמש. בריאיון לקראת בחירות 2019 נשאלה אלוף (מיל.) אורנה ברביבאי, אשר התמודדה ברשימת כחול לבן, על שיתוף אפשרי של הרשימה המשותפת בקואליציה. לכך השיבה: "לא נשבע עם מפלגות לא ציוניות משני הקצוות של הקשת הפוליטית. דבר אחד הוא לסרב לשבת עם מפלגות ערביות החותרות נגד קיומה של מדינת ישראל, ודבר אחר הוא לסבור כי הערבים המרכיבים עשרים אחוזים מהאוכלוסייה הם אזרחים הזכאים לשוויון זכויות". (מדברת על שוויון ותומכת בחוק האלום...) שלוש שנים לאחר מכן, שבה שרת הכלכלה ברביבאי על אותן אמירות בדיוק. אולם היא אינה לבדה – כל המועמדים ברשימותיהם של גנץ ולפיד מדקלמים ללא הרף אותו מסר. מעניין לראות כי כאשר הם מתייחסים ל-"שני הקצוות", הם מקפידים לתקוף בעיקר את "המפלגות הערביות" ולא דווקא את הכהניסטים של בן גביר. וזאת כאשר מטופחת הפרדה בין "מפלגה ערבית כשרה" בדמות רע"מ בראשות ח"כ מנסור עבאס לבין "מפלגה ערבית קיצונית" בדמות הרשימה המשותפת בראשות ח"כ איימן עודה.

מעומק דף המסרים הישר ללב השיח הפוליטי

"תיאוריית שני הקצוות" חדרה עמוק ללב השיח הפוליטי-האזרחי בישראל. בניסיון להכשיר את הזמנתו של חבר הכנסת הגזען איתמר בן גביר לתיכון בליך בשבוע שעבר, אמרה הילה רומש, מנהלת בית הספר, בשיחה עם ניר גונטז' ("הארץ", 9.9): "אנו מזמינים מועמדים משני קצוות הקשת הפוליטית". תגובת העיתונאי לדבריה הייתה: "מה? איימן עודה הוא קצה? עודה הוא חבר בחד"ש – המקדמת שותפות ערבית-יהודית אמיתית. מה הקשר בין עודה לבן גביר?".

עודה: לפיד וגנץ יאלצו להזיע עבור המלצתנו

ח"כ איימן עודה (חד"ש), יו"ר הרשימה המשותפת, אמר השבוע (10.9) במהלך אירוע ציבורי בטירה: "על לפיד וגנץ להזיע אם ברצונם לזכות בתמיכת השמאל האמיתי" (ר' שער). ח"כ עודה הוסיף, כי חד"ש ובל"ד יציבו את המלצת המשותפת כתלויה במילוי שורת דרישות, לרבות תמיכה בסיום הכיבוש, טיפול בפשיעה בחברה הערבית ועוד. חד"ש ובל"ד הגיעו בשבוע שעבר (9.9) להסכם על ריצה משותפת בבחירות הקרובות. ההסכם, שנחתם בסניף המפלגה הקומוניסטית (מק"י) בנצרת, קובע כי לחד"ש יהיו ארבעה מושבים מתוך ששת הראשונים, ואילו בל"ד תחזיק במקומות 2 ו-5. בנוסף, הצדדים סיכמו כי אם הרשימה תזכה בחמישה מנדטים, תתקיים רוטציה בין המועמדים הנמצאים במקומות 5 ו-6.

ההסכם מציב תנאים לתמיכת הרשימה המשותפת במועמד לראשות הממשלה: "השיתוף קיים על בסיס בלימת מדיניות המלחמה והכיבוש, כמו גם כל סוגי הגזענות, ובעיקר הגזענות נגד הציבור הערבי בישראל. הרשימה המשותפת תפעל לביטול חוק הלאום, חוק קמיניץ וכל יתר החוקים שתפקידם לפגוע במיעוט הערבי".

עוד נכתב בהסכם, כי כל מועמד לראשות הממשלה המעוניין בהמלצת המשותפת יידרש להתחייב לשלושה תנאים. התנאי הראשון הוא חידוש המשא ומתן עם אש"ף לסיום הכיבוש ולהקמת מדינה פלסטינית עצמאית. התנאי השני הוא ביטול חוק הלאום ויתר הצעות החוק והחוקים הגזעניים המפלים את הציבור הערבי בישראל. התנאי השלישי הוא ניסוח שני התנאים הראשונים בכתב, וחתימה על הסכם בין הרשימה המשותפת למועמד.

עד מועד סגירת הגיליון, תע"ל בראשות ח"כ אחמד טיבי, המרכיב השלישי בסיעת הרשימה המשותפת, לא השתתפה עד כה בהסכם, והודיעה כי תערוך ישיבה דחופה לדיון בו. בשבוע שעבר נסתיימו בחירות פנימיות בתע"ל לרשימה ללא הכרעה. זאת לאחר שח"כ אוסאמה סעדי, שהתמודד על המקום השני, הודיע על פרישתו מההתמודדות. בעקבותיו הודיעו שני מתמודדים נוספים, ח"כ לשעבר ואיל יונס ומאהר נימר חסין, על הסרת מועמדותם. הרכב הרשימה ייקבע אפוא בידי בכירי תע"ל.

גם הזמן לא ירפא את

פצעייהם של תושבי עזה

כשנה לאחר תום סבב הלחימה הקודם ("שומר החומות"), חזרה ישראל להפציץ את רצועת עזה ופתחה בסבב לחימה נוסף ("עלות השחר"). מעגל הדמים האחרון ארך שלושה ימים וגרם למותם של 49 פלסטינים.

בחדשים האחרונים שוחחו תחקירני ארגון בצלם עם תושבי עזה שנפצעו ב"שומר החומות", ונאבקים עדיין על שיקומם. במהלך הסבב נהרגו 233 פלסטינים תושבי עזה, בהם 38 נשים ו-54 ילדים. יותר ממחציתם לא השתתפו בלחימה. על פי משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, עשרות אלפים נותרו ללא קורת גג; חורבות מבנים ועמודי חשמל שקרסו חסמו דרכים ורחובות, והקשו על מעבר אמבולנסים וכלי-רכב אחרים לפינוי נפגעים. הפגיעה בתשתיות החשמל והמים הקשתה גם על תפקוד בתי החולים, מה שהעלה את שיעור התמותה בעיר.

בעדויותיהם מספרים הפצועים על התמודדותם עם אתגרי השיקום. בד בבד, שופכות העדויות אור על המציאות הרחבה, בה חיים נפגעים אלה בצד נפגעי תקיפות קודמות של צה"ל ברצועה. שיקום לאחר פציעה קשה הוא תהליך קריטי הכולל היבטים רפואיים ונפשיים מורכבים. עבור תושבי עזה, תהליך השיקום מורכב שבעתיים, הן בשל מספר הפצועים הגדל מ"סבב" ל"סבב", הן בשל מצב תשתיות הרפואה המדרדר עקב המצור הישראלי.

מעון נעמת הושבת בגלל

גזענות כלפי סייעות ערביות

תנועת נעמת ההסתדרותית הודיעה השבוע (13.9) כי מעון בחולון לא יפתח במחאה על גילויי הגזענות. זאת, בגלל שאתמול הורים חסמו את הכניסה למעון לגיל הרך בחולון, לא אפשרו לעובדות ערביות להיכנס אליו ואף דרשו את פיטוריהן. העובדות שספגו את המתקפה הגזענית מסרו כי אין ככוונתן לחזור לעבוד בו מחשש לביטחונן.

חתאם ואכד, יו"ר נעמת במרחב הגליל המרכזי ויו"ר סיעת חד"ש בתנועת הנשים, מסרה אמש: "מאז שקיבלנו דיווח על המקרה, יצרנו קשר עם העובדות ושוחחנו איתן. הן במצב נפשי לא פשוט, הרגענו אותן ותמכנו בהן. הם סיפרו דברים מאוד קשים על ההתנהגות הגזענית של ההורים".

לדבריה "רק אתמול עשו להן ראיונות והן התקבלו לעבודה, וכבר היום הן נתקלו במעשה חמור. מי שלא רוצה ערביות עובדות יכול לקחת את ילדיו מהמעון. אנחנו נמשיך לתמוך בעובדות ולספק להן עבודה".

דוברת נעמת, כרמל איתן, שהגיעה למעון בחולון בעקבות התקרית הגזענית, הוסיפה: "הסייעות היו הרבה זמן ברכב. ההורים תחקרו אותם, ביקשו מהן להוציא תעודת זהות". "ההורים נתלים בהסברים מכובסים שהן לא יודעות עברית, לא עברו הכשרה. אבל 99% מהסייעות מקבלות את ההכשרה וכל מסלול הלמידה שלהן תוך כדי עבודה, זה המצב היום במדינת ישראל. הן עובדות טובות, מסורות, ואוהבות ילדים. אחת מהן עם הכשרה מקצועית לעבודה עם ילדים", הדגישה.

נ"ע

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

העותרים לפינוי התחנה המרכזית בדרום ת"א בבית המשפט, 7 בספטמבר (צילום: אנחנו העיר)

תושבי דרום ת"א חוששים מהמשך פעילות המפגע הסביבתי

נחששים לסגור את התחנה המרכזית

הציבורית מהתחנה המרכזית למסופים חלופיים". ההסכם שפרסם משרד התחבורה יביא לצמצום נפח הפעילות התחבורתית בתחנה המרכזית בחצי עד לתחילת שנת 2024. ההסכם נחתם בין מנכ"לית משרד התחבורה מיכל פרנק לבין מנכ"ל עיריית תל אביב-יפו מנחם לייבה.

אולם לדברי חברות וחברי סיעת "אנחנו העיר", "מיהרו עיריית תל אביב-יפו ומשרד התחבורה לחתום על ההסכם, זאת כדי למנוע מהשרה תמר זנדברג לצאת בהכרזה שתאלץ אותם לפנות הרבה יותר ממחצית מפעילות האוטובוסים".

"צמצום פעילות התחבורה הציבורית עד למחציתה עשוי להתפרש כהתקדמות, אולם היישום יותיר חריגה זיהומית הכפולה מהמותר בתקן הבריאות העולמי, זאת במקום חריגה פי 4 כעת. התושבות והתושבים המתגוררים סביב התחנה ימשיכו לנשום אוויר מזוהם, הקשישות והקשישים יוותרו בסכנת מוגברת לחייהם, ואלפי ילדות וילדים יופקרו לסכנה ממשית של חולי במחלות לב-ריאה", הדגישו. "אסור לאפשר לזה לקרות – האחריות לשנינו שמגיע לכולנו נמצאת בידינו. עלינו למחות ולהשמיע את קולנו מול המשרד להגנת הסביבה, ולדרוש הכרזה מיידית על התחנה המרכזית כמפגע זיהום אוויר, ולאחר מכן הכרזה על פינויה", הוסיפו.

נמרוד עובד

הפרדה הגזענית בבתי הספר בתל-אביב

נמשכת המערכה לביטול ההפרדה הגזענית במערכת החינוך בדרום תל-אביב. עשרות תושבים וביניהם פעילי "אנחנו העיר" השתתפו בהפגנה שנערכה בשבוע שעבר (4.9) בכיכר הבימה בתל-אביב, ומחו נגד התופעה הפסולה. למרות שילדי מבקשי המקלט נולדו וגדלו בישראל, הם לומדים בגנים ובבתי ספר נפרדים. "זו הפרדה הפוגעת בילדות ובילדים וגורמת להם להרגיש מנוכרים ולא רצויים. לא מאפשרים להם ללמוד עברית ולהשתלב בחברה שאלה נולדו ושאלה הם שייכים", מסרו פעילי "אנחנו העיר".

עוד הדגישו, כי "עיריית תל-א-יפו חייבת לדאוג לחינוך שוויוני עבור כולם. נעמוד לצדם של מבקשי ומבקשות המקלט במאבקם למען חינוך שווה ולמען שיתוף כל הקהילות והאוכלוסיות בעיר".

דיון שנערך בשבוע שעבר (7.9) בבית המשפט לעניינים מנהליים קידם את פינוי התחנה המרכזית בדרום תל-אביב בצעד נוסף. בהמשך למאבק ציבורי ארוך שנים, הגישו תושבי דרום העיר עתירה באמצעות האגודה לזכויות האזרח, אותה ניסחו יחד עם חברי סיעת "אנחנו העיר", תנועת "אחותי - למען נשים בישראל" ו"מגמה ירוקה". בעקבות העתירה, הסכימו משרד התחבורה ועיריית תל אביב-יפו לחתום על הסכם לפיו מחצית מכלי התחבורה יפוגו משטח התחנה המרכזית עד לשנת 2023. בנוסף, התחייב משרד התחבורה לפינוי מלא של התחנה עד לשנת 2026.

כתוצאה מההישג המשמעותי משכו העותרים את העתירה, אך הודיעו שיגישו אותה מחדש אם הצדדים לא יעמדו בהבטחותיהם. "לא נסתפק בדילול מספר כלי התחבורה הציבורית בתחנה - אנחנו דורשות ודורשים פינוי מלא שלה. תושבות ותושבי נווה שאנן ודרום תל אביב סבלו מספיק מזיהום האוויר, מהזנחה ומהפקרה. כלל הציבור למד להכיר בכך, שרק פינוי יסודי של המבנה עצום הממדים יביא לריפוי ולשיקום האזור", מסרו העותרים.

העירייה מדברת בשני קולות

חברות וחברי סיעת האופוזיציה "אנחנו העיר" סבורים כי בעוד שמשרד התחבורה התחייב לפינוי התחנה, ממשיכה עיריית תל-א-יפו לבטא מסרים עמומים. במהלך דיון בנושא העתירה במועצת העיר, ביטאו המייצגים את העירייה מסרים סותרים. מצד אחד טענו כי "העירייה לא תתנגד לפינוי מלא של התחנה". מצד שני הצהירו כי לעירייה אין כל כוונה ליישם את הפינוי בפועל, מאחר ששאיפה זו "מתעלמת מהמציאות". לכך הגיבו העותרים באומרו: "מי שמתעלם מהמציאות הוא ראש העירייה, המנותק לחלוטין ממצוקת התושבות והתושבים".

"לכן, אם העירייה ומשרד התחבורה לא יאשרו בחודשים הקרובים הסכם לפינוי מלא של התחנה, לא נהסס ונעתור נגדם גם לבית המשפט העליון. לא נוותר ולא נכנע. הלחץ הציבורי שהפעלנו עבד ויעבוד שוב, עד שננצח", הדגישו.

הסכם על תנאי?

עיריית תל-א-יפו ומשרד התחבורה חתמו כאמור בחודש שעבר על הסכם עקרוני "להעתקת חלק מפעילות התחבורה

שוטרת בתפקיד מתעדת הפגנה בירושלים (צילום: האגודה לזכויות האזרח)

להגביל את הצילום המשטירתי בהפגנות

"פעולת התייעוד כשלעצמה, גם בלא קשר לשימוש הנעשה בו, מייצרת הרתעה כוחנית מפני השתתפות בהפגנות. לאחרונה אף פורסמו ידיעות בדבר הצטיידות המשטרה במערכות זיהוי פנים. אלה מאפשרות לה לזהות ולתעד כל משתתף בהפגנה, תוך קבלת גישה לפרטיו האישיים".

האגודה לזכויות האזרח קראה למשטרה להגביל בדחיפות את התייעוד בהפגנות, ולקבוע כללים והגבלות ברורים באשר לנסיבות המצדיקות אותו. עוד קראה האגודה להסדיר ולפרסם נהלים ברורים באשר לאופן התייעוד, כמו גם לאופן אגירתו. האגודה עומדת על חשיבות השמירה על פרטיות המצולמים ועל גישת הציבור לחומר המתועד.

ריקה הלוי

הודעות ההפחדה של שב"כ באמצעות הטלפון הנייד

בחודש מאי 2021 שיגר שב"כ הודעות לטלפונים הניידים של מאות אזרחים ערבים ותושבים פלסטינים המתגוררים בירושלים המזרחית, ואינם חשודים בפעילות אלימה כלשהי. כך נוסחה ההודעה: "זוהי כמי שהשתתף במעשי אלימות במסגרת אל-אקצא. נבוא איתך חשבון. אל-מוח/אבראת אל-איסראיליה". לאחר פניית האגודה לזכויות האזרח ליועץ המשפטי לממשלה, הודו נציגי שב"כ כי נפלה טעות בנוסח ובהיקף המסרונים שנשלחו. עם זאת, טענו כי משלוח המסרונים לגיטימי ונעשה בידעתם.

בחודש שעבר עתרו לבג"ץ עדאלה והאגודה לזכויות האזרח בדרישה להורות לשב"כ להימנע ממשלוח מסרונים מאיימים לאזרחי המדינה ולתושביה. בעתירה נטען כי שליחת הודעות הפחדה לטלפונים ניידים בבעלות אזרחים ותושבים היא בלתי חוקית ופסולה מן היסוד. ככל שיש לשב"כ מודיעין לגבי אדם המעורב בביצוע עבירה או העומד לבצע עבירה, הוא מחזיק בסמכויות נרחבות לפעול כחוק. בעתירה נטען כי שליחת המסרונים נועדה להרתיע את הציבור מפעולות חוקיות ולגיטימיות כגון השתתפות בהפגנות ובמחאות.

במהלך השנתיים האחרונות הורחב השימוש המשטירתי באמצעי תיעוד בהפגנות. השוטרים אינם בוחלים באמצעים ומשתמשים במצלמות נסתרות, ברחפנים ובשוטרים סמויים כדי לתעד את פניהם של מפגינים ובכך להטיל עליהם אימה. פעולת הצילום מבוצעת קרוב לפנים גם במקרים בהם ההפגנה חוקית ומתנהלת כסדרה.

המשטרה הסדירה בעבר את השימוש באמצעי תיעוד בהפגנות בפקודת המטה הארצי מתוך הבנה כי פעולות אלה מפרות את זכויות הפרט. אלא שהפקודה בוטלה בספטמבר 2020 ולא הוחלפה באחרת. מתשובות לבקשות חופש מידע בנושא עולה, כי מאז ביטול הפקודה "מתקיימת עבודת מטה לגיבוש מדיניות המשטרה בתחום".

בינתיים ממשיכה המשטרה לפעול בלא הנחיה מנהלית המסדירה את השימוש באמצעי תיעוד בהפגנות: היא לא הגדירה נסיבות בהן ראוי לתעד הפגנות; לא חושפת כיצד, היכן או למשך כמה זמן היא אוגרת את התייעודים; ואינה חושפת איזה שימוש היא עושה בתייעודים. בנוסף, כל תחנת משטרה מחליטה לפי ראות עיניה באילו אמצעים להשתמש לתייעוד הפגנה המתרחשת בתחום אחריותה.

בעקבות פגיעה קשה זו בזכויות הפרט, פנתה האגודה לזכויות האזרח למשרד המשפטים בדרישה להסדיר ולהגביל את פעולות המשטרה בנושא. זאת, כדי למנוע פגיעה לא מידתית בזכויות המשתתפים בהפגנות ובאירועי מחאה. לפני כן, וכדי לאמוד את היקף התופעה ואת השפעתה, הפיצה האגודה שאלון מקוון עליו ענו כ-120 משתתפים. הסקר העלה כי 88% מהמשיבים נתקלו בשוטרי המתעד הפגנה בה השתתפו באמצעות מצלמה או באמצעות רחפן. עוד העלה הסקר כי רוב מוחלט של המשתתפים רואה בתייעוד המשטירתי פעולה שתפקידה לזרוע פחד, הרתעה וחשש מהפללה.

עו"ד אן סוצ'יו ורכזת חופש המחאה באגודה לזכויות האזרח סיון תהל כתבו למשנה ליועץ המשפטי לממשלה: "צילום משטירתי של מפגינים הוא מעשה רגיש בעל השלכות קשות על חופש הביטוי והמחאה ועל הזכות לפרטיות. המשטרה פוגעת בזכויות יסוד שעה שהיא מתעדת אזרחים המשתתפים בהפגנות חוקיות, ואוגרת את התייעוד לצורך שימוש עתידי".

נשיא ארצות הברית לשעבר דונאלד טראמפ חותם על צו נסיגה מהסכם השותפות הטראנס-פסיפיק, ינואר 2017 (צילום: הבית הלבן)

סדקי הגלובליזציה טרם החלישו את ארצות הברית

כוחו של השוק הפנימי האמריקאי

ארה"ב חסינה במידה מסוימת לשינויים גלובליים מאחר שהיא מנהלת כלכלה יבשתית הנשענת על שוק פנימי חזק. בעוד שהכלכלה הגלובלית מבוססת על ייצוא, הוא מרכיב עשרה אחוזים בלבד מהתוצר האמריקאי. רק מחצית מהסחורה שמייצאת ארה"ב ושלשה אחוזים מהסחר המקומי בה משוועים דרך הים. הסיבה לכך, בין השאר, היא הסכם הסחר החופשי של צפון אמריקה (NAFTA). הסכם זה מעגן את הסחר בין ארה"ב לבין מקסיקו וקנדה, ומבסס אותו על שינוע קרקעי באמצעות צינורות, רכבות ומשאיות.

אמריקה הצפונית והדרומית עשירות באנרגיה ובמזון. לכן ארה"ב אינה תלויה בסחר העולמי כדי לספק לאזרחיה משאבים בסיסיים. למעשה, המשאבים הטבעיים הקיימים בה מספיקים הרבה מעבר לדרוש כדי להזין את כלל תושביה. היא מוקפת באוקיינוסים משני צדדיה, ופגיעה צבאית בה הוכחה עד כה כבלתי אפשרית. לצורך השוואה: כוחם של כל ציי העולם יחד מסתכם בעשירית מעוצמתו של הצי האמריקאי. מצפון לארה"ב שוכנת קנדה העשירה במשאבי טבע. מדרום שוכנת מקסיקו - המדינה היציבה ביותר מבחינה דמוגרפית בחצי הכדור המערבי. היא מבטיחה את עוצמתה בשוירת כלכלתה בכלכלה הגדולה בעולם - זו של ארצות הברית.

ארצות הברית בעידן כוח העבודה המתייקר

עד לאחרונה הסתמכה ארצות-הברית על ניצול כוח עבודה זול בסין. אך העובד הסיני כבר לא מספק את עבודתו בזול, ובמקביל ארה"ב חזרה לראות בסין אויבת. התאגידים האמריקאיים כבר החליפו את העובד הסיני במקסיקני. הייצור המקסיקני זול וזמין יותר מהסיני. לראיה - המנועים המותקנים בדגמים החדשים של מכוניות פורד מיוצרים כבר היום במקסיקו. בנוסף חלקי חילוף רבים המיוצרים בתעשיות על הגבול בין המדינות עושים את דרכם לדטרויט. כמו כן, ארה"ב העבירה את ייצור המוליכים למחצה לטיוואן, וכעת פועלת להעביר גם תעשייה זו לשטחה.

דה-גלובליזציה אינה מאיימת על קיומה של ארה"ב; אדרבה - היא עשויה להועיל לה. לאן ירוצו המשקיעים כשהמצב באסיה ובאירופה יהפוך לא יציב לחלוטין? לאן ינסו לברוח פליטים בעת מלחמה? לאותו מקום שהוא, לעת עתה, מבצרו של הקפיטליזם העולמי.

הגלובליזציה הקפיטליסטית איננה אפשרית בעולם ללא מסחר ואספקה בינלאומיים. הסדר המקיף אותנו, לפיו התרגלנו לחיות, תלוי בגישה חופשית לכל השווקים והמשאבים. לעלות היצור הנמוכה בעולם השלישי נוספה הוזלת שינוע הסחורות דרך הים כתוצאה מהשקט המדיני היחסי. היה זה התנאי העיקרי לגלובליזציה - סחר עולמי במקום מלחמה עולמית. אולם הסדר הגלובלי עלול לקרוס בן רגע: כדור תועה בודד בדופנה של ספינת מסחר מערבית עלול לשנות את אורח חיינו באופן מהותי.

הקונפליקט הגלובלי הנסתר מהעין

לא תיתכן גלובליזציה ללא השתתפות רוסיה וסין. זה עצם העניין - לא ניתן להסיר מהמשחק הגלובלי אף שחקן תוך שמירה על הסדר הקיים. במשך למעלה משבעים שנה, חירותו המדינות הקפיטליסטיות את כלכלות העולם ליחסי תלות. לכן חזינו בצמיחה עצומת ממדים ומהירה של כלכלות מסוימות: מדינות שהיו קדם-תעשייתיות וזכו בהזדמנות לסחר במוצרים טכנולוגיים מתקדמים בתמורה למוצרי חקלאות כמו שעועית. אף על פי כן, חוקי המשחק הגלובלי יצרו קונפליקט המאיים על עצם קיומם: הדרה או נסיגה של אחד השחקנים פירושה אובדן גישת הייתר למשאבים הבלעדיים בהם הוא אוזח. הדבר עלול לגרום קושי ואף סכנה קיומית אם משאבים אלה חיוניים לצורך הישרדות בעולם המודרני.

ניכר כי לאלה הקוראים להדיח שחקן כזה או אחר מהמשחק אין מושג בתחום התנהלות הכלכלה העולמית. אלה יושבים בבולין ומשמיצים (בצדק) את ה"קניבלים" היושבים בקרמלין. אולם הם לא מבינים עד כמה הם וסביבתם תלויים בגז שמספק להם אותו קרמלין, למרות מדיניותו האכזרית והאימפריאליסטית. בלעדי גז זה הם לא יכולים לחמם את דירותיהם בחורף, ותעשייתם הכבדה ואף הבינונית עלולה להיות מושבתת כליל. בתרחיש כזה, לא יוכלו להמשיך לספק נשק לאוקראינה.

הגלובליזציה היא אפוא נחש הטורף את זנבו. סחר ימי בטוח בלתי אפשרי בתקופת מלחמה, בה לא ניתן להבטיח אספקה של סולר ונפט. אך כיצד ניתן להשיג את המשאבים הללו בהיעדר צי המאפשר סחר ימי בטוח? כאמור, המשחק הגלובלי הוא מלכודת מעגלית.

אך למען הסר ספק - ארצות הברית תיפגע פחות מתהליך של דה-גלובליזציה. היא תשמור על רווחיה ועוצמתה הצבאית בכל תרחיש אפשרי. דה-גלובליזציה אכן פוגעת בכולם, אך כלל לא באותה המידה.

סוציאליזם פמיניסטי" פורסם במגזין "וויץ" ב-1976, והפך אבן יסוד בהגות הסוציאליסטית הפמיניסטית, ואומץ בידי פעילות סוציאליסטיות פמיניסטיות ואיגודים מקצועיים. המאמר בעל האופי המניפסטי, נפתח במילים: "בצורה כזו או אחרת, הייתה המחשבה הסוציאליסטית הפמיניסטית בסביבה לאורך זמן רב. הנך אישה בחברה קפיטליסטית. את מרבה למצוא את עצמך מתרגזת: כלפי עבודתך, כלפי החשבונות, כלפי בעלך (או בעלך לשעבר), כלפי בית הספר בו לומדים הילדים, כלפי עבודות הבית, על כך שלא מקשיבים לך וכו'. אם את חושבת על האופן בו כל הדברים הללו קשורים וכיצד עלינו לשנות אותם, יש לך תפיסה סוציאליסטית פמיניסטית".

בהמשך כתבה ארנרייך: "אנו יוצאות מתוך הנחות מסוימות במחשבה הפמיניסטית יחד עם הנחות מסוימות במחשבה המרקסיסטית. שתיהן מאופיינות באינטרסים ובקווי יסוד משותפים. ישנם צדדים מסוימים בהגמוניה הקפיטליסטית (דיכוי גזעני למשל) עמם מחשבה פמיניסטית טהורה לא מסוגלת להתמודד. באותו אופן, קיימים צדדים בדיכוי מגדרי (אלימות בתוך המשפחה, למשל) להם הקדישה המחשבה הסוציאליסטית מעט מאוד התייחסות. לכן, עלינו להיות סוציאליסטיות ופמיניסטיות בעת ובעונה אחת".

כך תשרדו בקפיטליזם של המאה ה-21

במקביל לכתיבה סוציאליסטית פמיניסטית, הקדישה ארנרייך מזמנה גם לכתיבה על הישרדות בעולם הקפיטליסטי במאה ה-21. ספרה "כלכלה בגרוש", שראה אור ב-2001, תיעד את חוויותיה כשהתנתקה מחייה השוטפים ויצאה למסע בן שלושה חודשים של חיפוש עבודה ולבדיקה האם עם שכר מינימום ניתן לנהל חיים.

בפתח הדבר לספרה כתבה ארנרייך: "הרעיון שהוביל לכתיבת ספר זה עלה על רקע מפואר יחסית. לואיס לפהס, עורך "הארפרס", הזמין אותי לארוחת צהריים כדי לדון במאמרים עתידיים שלי. השיחה התגלגלה לאחד הנושאים המוכרים לי יותר: עוני. איך אפשר להתקיים מן המשכורות של אנשים חסרי הכשרה מקצועית? ובעיקר, תהינו, כיצד יצליחו ארבע מיליון הנשים שעמדו להיפלט לשוק העבודה עקב הרפורמה בקצבאות הרווחה, להסתדר עם שישה דולרים לשעה? אז אמרתי: 'מישהי צריכה לקחת את זה כפרויקט עיתונאי בנוסח הישן - פשוט ללכת לשם ולנסות בעצמה'".

במהלך המסע הציגה עצמה בשמה האמיתי, אך לא סיפרה על קורות חייה והשכלתה ולא השתמשה כלל בחסכוניותה. היא עבדה כמלצרית, המנקה בבתים, המנקה בבית מלון, הסייעת בבית אבות והפקידה ברשת וולמארט. "כלכלה בגרוש" (שראה אור בעברית בהוצאת בבל, 2003, 224 עמודים) ניפץ לרסיסים את המיתוס האמריקאי לפיו עבודה קשה משתלמת, והוכיח עד כמה רחוקה אמריקה - ובכלל, החברה המערבית - משוויון ומצדק חברתי: העניים מוצאים עצמם עניים יותר והחולים - חולים יותר. "כל עבודה דורשת מיומנות ואינטליגנציה, והעובד המבצע אותה ראוי לקבל שכר בהתאם", סיכמה ארנרייך.

ב-2006 ייסדה ארנרייך את "מקצוענים מאוחדים", ארגון ללא מטרת רווח הפועל למען עובדי צווארון לבן, מובטלים, משתכרי שכר נמוך והסובלים ממתח נפשי על רקע עומס בעבודה. היא נטלה על עצמה משימה: להטיל אור על הכאבים המיותרים שיש בעולם. "הרעיון", אמרה בראיון ל"ניו יורקר", "הוא לא שנצח בחיינרשלנו וזה יהיה המדד, אלא שנפעל כל חיינו להשיג צדק ולתקן את החברה".

תום קורי

ברברה ארנרייך (צילום: רדיו אופן סורס)

סוציאליסטית פמיניסטית

ברברה ארנרייך הלכה לעולמה

הסופרת, מבקרת התרבות והפעילה הסוציאליסטית והפמיניסטית ברברה ארנרייך הלכה לעולמה ב-1 בספטמבר בגיל 81. היא נולדה ב-1941 למשפחת פועלים בעיר ביוט במונטנה, ארצות הברית. את הוריה תיארה כ"אנשי איגוד מסורים" אשר הקנו לה שני כללים חשובים, עליהם שמרה לאורך חייה: "לעולם לא לשתף פעולה עם שוברי שביתה", ו"לעולם לא להצביע עבור המפלגה הרפובליקאית".

למרות הכשרתה האקדמית כפיסיקאית וככימאית, החליטה ארנרייך שלא להמשיך בקריירה מדעית. במקום זאת, הקדישה את חייה המקצועיים והאישיים לכתיבה ביקורתית ולפעילות ציבורית ופוליטית. לאחר סיום לימודיה, החלה להעניק ייעוץ מקצועי לגופים ממשלתיים המסייעים ומעניקים שירותי בריאות למשפחות בעלות הכנסה נמוכה. במקביל, החלה לפעול בארגון "הזכות לבריאות", המעניק שירותי בריאות לנשים.

מהו סוציאליזם פמיניסטי?

ארנרייך סיפרה בראיון לעיתון הקנדי "גלוב אנד מייל" ב-1987 על החוויה שהפכה אותה פמיניסטית: "ב-1970 הגעתי לקליניקה ציבורית בניו-יורק כדי ללדת את בתי רוזה. הייתי האישה הלבנה היחידה בקליניקה, ונותרתי בהלם כשגיליתי את התנאים בהם נאלצות נשים לקבל שירותי בריאות ציבורית. השעה הייתה מאוחרת, והרופא המליץ לזרו את הלידה כדי שיוכל ללכת הביתה לאחר יום עבודה ארוך. כל כך כעסתי. פתאום הבנתי שכל התארים שקיבלתי מהאוניברסיטה לא הופכים אותי לחסינה לצורותיו המכוערות ביותר של הסקסיזם".

ארנרייך פרסמה לאורך חייה עשרות ספרים ומאמרים המשלבים ביקורת סוציאליסטית ופמיניסטית. מאמרה "מהו

מיומנו של בוגד / 3

עציר בשם אדם קלר אמר

עמדתי לפני כניסתי הראשונה לכלא הצבאי בגין סירובי לשרת בשטחים הכבושים. מפקד החטיבה, אחד מאותם "גיבורים" על חלשים, פנה אלי ושאל מדוע ומה פתאום? עניתי שאינני מוכן לשמור על מתנחלים בימים ובעיקר בלילות, בעת שהם מגייסים בני נעויות וחלאות שיתגלו מאוחר יותר כבריונים המתעללים ברועים פלסטינים. אלה רואים בכך אות כבוד וכרטיס כניסה לבית הנבחרים המקומי המכונה כנסת.

נשפטתי לחודש מאסר. כמה חודשים לאחר מכן נשלחתי לכלא שש. ביקשתי להוריד ממאסרי יום אחד בגין תרומתי בכלא ארבע לא נענתה. בכלא היו חמישה-שישה סרבנים ולמעלה משלושים עריקים, גנבי ציוד צבאי ועוד כהנה וכהנה. רוב האסורים היו חובשי כיפות בגדלים שונים. היחס אלינו נע בין סקרנות לתיעוב, מה שהשתנה לאחר זמן מה עקב אירוע מסוים.

הוקמנו בארבע וחצי בבוקר למסדר, ואחריו יצאנו לעבודה. בין מסדר למסדר קיבלנו ארוחת צהריים. השוטרים הצבאיים נהגו בנו לא פעם ולא פעמיים בברוטאליות. לעיתים היו באים והופכים את המיטות בגין רבע שמועה על סמים חבויים שלא היו ולא נבראו. עבורם שימשו מקרים אלה תירוץ להטיל עלינו אימה. כמה מהשוטרים חיבבו אותנו בסתר, ומדי פעם, בעובי הלילה היו מגניבים דבר מתיקה.

היחס אלינו השתנה במהלך יום חג המכונה "שבת הגדול" הנחגג לפני פסח. הדתיים שהיו מכונסים בבית הכנסת, ובאגף יצאו בשירה ובריקודים לאחר התפילה. שני השוטרים ששהו שם היו משוכנעים כי פרץ מרד, והזעיקו תגבורת מבחוץ. חיל החילוץ הגיע נכון ומוכן להכות ולהרביץ כדי לדכא ולו שמץ של התקוממות.

הובהר לנו מיד כי לאיש אין זכות להתקומם, וכי העבריינים עלולים לגמור בבידוד או בצינוק. בינינו היה אדם קלר, איש שמאל מובהק ומבהיק, אשר ריצה מאסר בן ארבעים ימים בכלא הצבאי לאחר שריסס סיסמאות נגד הכיבוש על טנקים בבסיס צאלים. היה זה הוא אשר הניף את ידו. המפקד התורן שאל מה רצונו, והוא ענה לו שעה שסכנת הצינוק ריחפה מעל לראשו. אדם היקר הסביר בנחת, כי מדובר ביום חג מקובל לקראת חג הפסח. לכך ענה המפקד: משוחררים. מאותו יום הפך אדם ליקיר הדתיים ושאר שוהי הכלא.

באותם ימים נטלתי כדורים להדברת מצוקה מסוימת ומפקד הכלא דאג שאמשיך לקבל אותם. אלא שיום אחד טעה הרוקח ורשם לי מינון אחר. באותו לילה, לאחר חצות, התעלפתי. חבריי לתא הזעיקו קצין תורן אשר זימן צוות חירום שהגיע במשאית. שני חובשים מילואימניקים אזקו אותי, הטילו אותי בגב המשאית ושילחו אותי לבית החולים הקרוב אסף הרופא. השעה הייתה שלוש לפנות בוקר כאשר נכנס הרופא הראשי ושאל לשלומי. המילואימניקים טרחו וענו כי אני סרבן שירות בשטחים. פני הרופא האדימו והוא התרגז מאוד: "הסירו מיד את האזיקים", צרח בקולי קולות. הוא טפח על כתפי ורץ למצוא את הכדורים ההולמים.

לאחר שבוע השתחררתי, וכעבור חודש ימים לערך הזדמנתי למסיבת עיתונאים בבית סוקולוב, אותה כינס יו"ר מפלגת העבודה דאז, שמעון פרס. אחד מאנשי-מלוויו היה אותו איש מילואים שנצטוו להסיר ממני את האזיקים בבית החולים.

אבשלום קווה

ארבעה יצירות על העיר אלכסנדריה

סרטי הבמאי המצרי שאהין מוקרנים בגדה השמאלית

מועדון הקולנוע של הגדה השמאלית הקרין במוצ"ש האחרון (10.9) את הסרט הנודע "אלכסנדריה למה?" בבימויו של הקולנוען המצרי האגדי יוסף שאהין. מ-1979 ועד 2004 ביים שאהין ארבעה סרטים ביוגרפיים-דמיוניים, שעלילתם נעה סביב יחיא, בן דמותו של שאהין עצמו. כל אחד מהארבעה נושא את שם עיר הולדתו: אלכסנדריה. אלה הם: "אלכסנדריה למה?" (1979), "סיפור אלכסנדריה" (1982) "אלכסנדריה שוב ולנצח" (1989) ו"אלכסנדריה-ניו יורק" (2004). בארבעת החודשים הקרובים יקרין מועדון הקולנוע של הגדה השמאלית את יתר חלקי הסדרה.

שאהין הוא אחד הבמאים הגדולים ביותר שידעה מצרים, והתפרסם אף מחוץ למולדתו. הוא ביים למעלה מ-40 סרטים, התנסה בסגנונות רבים כגון ריאליזם חברתי ופנטזיה, ונהג להתכתב עם ז'אנרים הוליוודיים. חרף ההצלחה הביקורתית והמסחרית בה זכו סרטיו, נחשב שאהין במאי שנוי במחלוקת במולדתו. זאת בשל חופש היצירה שהרבה ליטול כדי לבטא בסרטיו ביקורת פוליטית ושחרור מיני באופן הנתפס כחתרני.

פנינה ושמה "סינמה סבאיא"

סרטה של הבמאית אורית פוקס רותם "סינמה סבאיא" עלה לאקרנים בשבוע שעבר. הסרט מגולל את סיפורן של שמונה נשים יהודיות וערביות, צעירות ומבוגרות, רווקות ונשואות. הנשים עובדות יחד בעיריית חדרה, ונשלחות להשתתף בסדנת קולנוע לצורך קבלת גמולי השתלמות.

את הסדנה מעבירה במאית צעירה (דאנה איבגי), המחלקת לנשים מצלמות דיגיטליות קטנות. היא מבקשת מהן לתעד באמצעותן את סביבתן הביתית, ולספר דרכן את סיפורן האישי. הסרט עוקב אחר חיי הנשים, ובתוך כך חושף הבדלים תרבותיים, דוריים ואף מתחים פוליטיים ביניהן. בין המשתתפות בסרט בולטת אמל מורקוס, המוכרת בעיקר כזמרת מעולה, אך מתגלה גם כשחקנית יוצאת-דופן.

בתחילת הסרט מתקנת אחת הדמויות שגיאה בהגיית המילה הערבית "סבאיא". בהגייה שגויה שלה, נשמעת המילה "שבוייה", בעוד שמשמעותה בהגייה נכונה היא "נשים". בלבול זה כמוכר אינו מקרי - הסרט עוסק בנשים השבויות בחייהן, גם אם נדמה לכאורה שלא.

יוסי אבו

הכיבוש פצע 42 ילדים תוך שבועיים

המתנחלים גרמו נזק גם ליבולים חקלאיים, לבעלי חיים, לציוד חקלאי ולרשת מים בארבע תקריות בראס איתין, אל-מורייר ועין סאמיה (כולם בנפת רמאללה), ובאדיכ (נפת סלפית).

צעיר שנפצע מאש חיילים בעת הפגנה נגד הכיבוש, 30 באוגוסט 2022 (צילום: ואפא)

תוך שבועיים, בין 16 ל-29 באוגוסט, נפצעו 42 ילדים פלסטינים ברחבי הגדה מידי כוחות הכיבוש. מלבד ההרוגים הרבים שנרשמו כתוצאה מידי חיילים, נפגעו במהלך אוגוסט גם 248 בגירים פלסטינים. כך עולה מדו"ח תקופתי שפרסם השבוע המשרד לעניינים הומניטאריים של האו"ם בשטחים הפלסטיניים הכבושים. 22 מתוך הפצועים הפלסטינים נפגעו מידי תחמושת חיה.

הדו"ח מעלה כי-103 מהפצועים נפגעו במהלך הפגנות נגד ההתנחלויות, אשר התקיימו ליד ביתא ובית דג'ן (נפת שכם), וסמוך לכפר קדום (קלקיליה). 39 פלסטינים נוספים נפצעו במהלך מבצעי חיפוש ומעצרים. 31 נפגעו במהלך הפשיטות על משרדי ארגוני החברה האזרחית. הכוחות הישראליים ירו קליעי מתכת מצופי גומי ומכלי גז מדמיע לעבר פלסטינים שהפגינו ברחבי הגדה במחאה על הפשיטות. בעיר שכם נפצעו 75 בני אדם לאחר שמתנחלים מלווים בכוחות ישראליים נכנסו לקבר יוסף.

במהלך אותה תקופה נרשמה עלייה באלימות המתנחלים, אשר תקפו ופצעו שני פלסטינים. במקביל, נרשמו 12 אירועים בהם גרמו מתנחלים נזק לרכוש פלסטיני. ילד פלסטיני בן 13 הותקף והוכה על ידי מתנחל בחברון. בתקרית נוספת, ליד אל-מוערג'את שבמרכז נפת רמאללה, מתנחל רגם פלסטיני באבנים, היכה אותו במקל ופצע אותו. מתנחלים עקרו או השחיתו כ-250 עצים בבעלות פלסטינית ליד התנחלויות בקרבת ג'ית (נפת קלקיליה), תורמוס עיא, ראס כרכר ואל-מוערג'את מרכז (נפת רמאללה). שלושה בתים ותשע מכוניות בבעלות פלסטינית הושחתו בשכונת שיח' ג'ראח בירושלים המזרחית, באל-מורייר (נפת רמאללה), במנטקת שעב אל-בוטום (נפת חברון) ובמרדא (נפת סלפית).

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

שתי הופעות ג'אז

ג'אם סשן

ביום רביעי, 14.9, בשעה 20:30

קורה טריו

ביום רביעי, 21.9, בשעה 20:30

הקרנת הסרט

"קלולס" / איימי הקרלינג

ודיון עם המרצה שרון מרקוס רומם

ארה"ב, 1995, 97 דקות (אנגלית; כתוביות בעברית)

מוצ"ש, 17.9, בשעה 20:30

הקרנת הסרט

"עצבני ומהיר: הסיפור של פאסט

מיוזיק והפטיפון" / עמית איצקר

ישראל, 2022, 115 דקות (עברית)

ולאחר מכן הופעה

ארז שמידע! בגרסא האקוסטית

שלישי, 20.9, בשעה 19:30

שירה בגדה #31

מנחה: אמיר חרש

ביום שני, 19.9, בשעה 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

לקראת סיום מאבק המתמחים, 400 אלף משתתפים בפסטיבל העיתון 'הומניטה', צעדת השוויון תצא לדרך מקריית שמונה ומבאר-שבע, עובד נמחץ למוות במהלך סלילת כביש בשרון, הבחירות בשבדיה טרם הוכרעו, לא כולם אבלים על מות המלכה אליזבת' ועוד...

zoha.org.il

לעסאם חדד ולמשפחה,

אתכם באבלכם הכבד

על מותו בתאונה של הנכד

פריד עלאא אל עודי

מחוז ת"א-יפו של מק"י

ח"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י: maki.org.il info@maki.org.il